

187548

— 360 —

ΔΙΚΗ

ΕΛΕΝΗΣ Δ. ΠΙΝΙΑΤΟΡΟΥ

ΚΑΤΑ

ΚΟΣΜΑ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛ. ΜΠΑΣΙΑ

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Πρὸς τὸν Κύριον Μιχαὴν Ἀντωνίου Διονυσίου

ἔξ Αἰγυπτίου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΡΙΜΗ

Ἀριθ. 11.—ὁδὸς Πραξιτέλους—11.

1882

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΔΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΣ

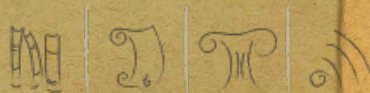
Ἐπειδὴ φρένες ἐννοοῦνται κατὰ τὸ ἀρθρ. 796 τοῦ Ἰονίου Κώδικος, ἤτοι τὸ ἀρθρ. 901 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος, τὸ σύνολον τῶν διανοητικῶν ἠθικῶν καὶ αἰσθηματικῶν δυνάμεων, ἐπομένως τότε μόνον ἡ θέλησις θεωρεῖται ὑγιῆς καὶ ἐλευθέρα, ὡς θέλησις ἠθικοῦ ὄντος, ὅταν εἶναι προῖδὸν τῆς ἐναρμονίου λειτουργίας ὅλων τῶν ἠθικοπνευματικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων. Dalloz *disposit testam.* § 235, 236, 250.

Ἐπειδὴ ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἔλλειψις τῶν φρενῶν παράγει τὴν ἀκυρότητα τῆς δωρεᾶς ἢ διαθήκης ὅπως καὶ οἰασδήποτε ἐτέρας πράξεις, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ αὕτη διάταξις ἤθελεν εἶσθαι ἄσκοπος καὶ ματαία, ἀλλ' ἔχει τὴν ἐννοίαν ὅτι ἡ δωρεὰ καὶ ἡ διαθήκη ὡς πράξεις ἐλευθεριότητος χρήζουσι τοῦ προσόντος τῆς ἐλευθερίας καὶ νοήσεως κατὰ μείζονα βαθμόν.

Chardon T. 4 § 186 καὶ 187.

Marcadé sur l' article 901 1.

Ἐπειδὴ ὁ δόλος ἤτοι ἡ εἰσήγητις δὲν ἀποδεικνύεται ἀλλέως, ἢ διὰ τεκμηρίων, διὰ τῶν περιστάσεων δηλονότι αἵτινες ἐπροηγήθησαν ἐσυνώδευσαν καὶ ἐπακολούθησαν τὴν πρᾶξιν («quod consistit in circumstantiis quae precedunt vel quae sequuntur . . . Dumoulin sur l' art. 33 de l' ancienne coutume de Paris f. 2. N. 23 Merlin Rep Successions 1. 2»). Ο δόλος ἐργάζεται κρυπτόμενος καὶ περιστελλόμενος προσφυλάξεων, ἐπομένως ὅταν συμβῇ νὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΝΕΙΟΝ ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ

ἀνακαλυφθῇ ἀνακαλύπτεται ἰδίως ὥς ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Ῥήγος Μπασιάς διὰ τοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του (νῦν ἀντιδίκων) ἰδιωτικοῦ συμβολαίου τῆς 3 Μαΐου 1862, (ὅπως οὗτοι τὸ παριστάνουσι), ἐδωρήσατο αὐτοῖς τὰ δύο τρίτα τῆς πλουσίας του περιουσίας, δωρησαμένων καὶ αὐτῶν τῷ Ῥήγῳ, διὰ τοῦ αὐτοῦ συμβολαίου, τὸ ἐν τρίτον τῆς σχετικῶς ὅλως ἀσημάντου ἰδικῆς των περιουσίας, διὰ δὲ τῆς διαθήκης του 17 Δεβρίου 1863 κατέλειπεν, ἐφ' ὅσον ἡδυνήθη, καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἀποπειραθεὶς παντίοις τρόποις νὰ στερήσῃ τὸ κυοφορούμενον τέκνον του καὶ αὐτῆς τῆς νομίμου μερίδος του.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀγωγῆς μου καὶ τῶν ἐνώπιον τῶν Πρωτοδικῶν προτάσεών μου (σελὶς 15—20 καὶ 41.) προσέβαλον τὰ εἰρημένα συμβόλαιον καὶ διαθήκην ἐπὶ δόλῳ καὶ διανοητικῇ καὶ ἠθικῇ ἀνικανότητι, ὠρίσασα δεόντως, τὰ οὐσιώδη τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀνικανότητος στοιχεῖα, ὁ δὲ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμὸς τῶν ἀντιδίκων οὐκ ἔχεται ὑποστάσεως (σημ. . . .)

Ἐπειδὴ τὸ Πρωτοδικεῖον διὰ τῆς προσβαλομένης ἀποφάσεώς του μοὶ ἐπέβαλε νὰ ἀποδείξω, καθ' ὑπέρβασιν τῶν προτάσεών μου «ὅτι ὁ Ῥήγος Μπασιάς ἐνεκα τῆς κατατρυχούσης αὐτὸν ὀξείας νόσου τοῦ ἥπατος εἶχεν ἀπολέσει ὁλοσχερῶς τὰς φρένας μηδεμίαν ἔχων συναίσθησιν τῶν πράξεών του, καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ του διὰ θωπεύσεων καὶ σαγηνεύσεων κατόρθωσαν νὰ συντάξῃ τὴν ἐπίδικον διαθήκην». ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἀνέφερα καὶ λέξιν περὶ θωπεύσεων καὶ σαγηνεύσεων, τὸ ἐναντίον ὑπεστήριξα ὅτι οἱ ἀδελφοὶ μεταξύ των ὑπεβλέποντο, τοῦθ' ὅπερ ἀποκλείει πᾶσαν ἰδέαν θωπεύσεως καὶ σαγηνεύσεως, ἐπρότεινα δὲ πλεῖστα ὅσα τεκμήρια

τὸν δόλον καὶ τὴν ἀνικανότητα μαρτυροῦντα ἐν οἷς καὶ τὴν νόσον τοῦ Ῥήγου— νόσον ὅμως ἀφαιρέσασαν (ὥς φέρουσιν αἱ ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου ἀνω μνησθεῖσαι προτάσεις μου) σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν τὰς αἰσθήσεις τοῦ Ῥήγου, οὐχὶ ὥς φέρει τὸ θέμα τῆς προσβαλομένης ἀποφάσεως «ἀφαιρέσασαν ὁλοσχερῶς τὰς αἰσθήσεις καὶ μηδεμίαν ἀφήσασαν συναίσθησιν τῆς ὑπάρξεώς του» δὲν εἶχον δὲ οὔτε ἀνάγκην νὰ προτείνω τὴν παντελῆ τῶν φρενῶν ἀπουσίαν ἅμα τὸ ἀποτέλεσμα (ἡ ἀκύρωσις τῆς διαθήκης) ἐπήρχετο ἐξ ἴσου, καὶ ἂν αἱ νοητικαὶ δυνάμεις ἦσαν μόνον τεταραγμέναι ἢ οὐσιωδῶς ἡλαττωμέναι.

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα οἱ λόγοι τῆς προσβολῆς εἰσὶν κοινοὶ εἰς τὸ συμβόλαιον 3 Μαΐου 1862 καὶ τὴν διαθήκην, διότι ἂν αἱ δύο αὗται πράξεις εἰσὶν διάφοροι κατὰ τύπον (ἄλλο δωρεὰ καὶ ἄλλο διαθήκη), μία ὅμως εἶναι ἡ οὐσία ἀμφοτέρων, ἐπομένως ἀμφότεραι εἰς τὴν αὐτὴν προσβολὴν κατ' οὐσίαν ὑπόκεινται. Τί ἐμφαίνει τὸ συμβόλαιον; τί ἡ διαθήκη; οὐσιωδῶς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶγμα— χύσιν τῆς περιουσίας τοῦ Ῥήγου ὑπὲρ τῶν ἀντιδίκων— χύσιν τοῦ πλείστου μέρους διὰ τοῦ συμβολαίου, χύσιν τοῦ ὑπολοίπου διὰ τῆς διαθήκης. Ὅ,τι λοιπὸν περὶ τοῦ συμβολαίου ὑποβληθῇσεται ἐπιδρᾷ ἀναγκαίως καὶ ἐπὶ τῆς διαθήκης, καθόσον ἡ διαθήκη δὲν εἶναι οὐσιωδῶς ἢ ἡ ἐξακολούθησις καὶ συμπλήρωσις τοῦ συμβολαίου. Ἡθέλησαν ν' ἀφαιρέσωσι τῷ Ῥήγῳ ὅ,τι τῷ ἀνῆκεν; Πῶς ὅμως νὰ κατορθώσωσι τὸ πᾶγμα ἐν ὑπάρξει τέκνου τοῦ Ῥήγου ἔχοντος δικαίωμα εἰς νόμιμον μερίδα; ἐδέησε νὰ ἐπινοήσωσι δωρεὰν δῆθεν ἀμοιβαίαν, καὶ κατόπιν (τυχούσης εὐκαιρίας ἐνεκα τῆς νόσου τοῦ Ῥήγου), διαθήκην αὐτοῦ με' ὅλας ἐκείνας τὰς ἀπορροφητικὰς καὶ φοιητάλας διατάξεις.

Ὁ Ῥήγος Μπασιάς ὑπῆρξε μὲν ἄνθρωπος ἀγαθός, πλὴν φιλόπλουτος καὶ οὐχὶ βέβαια γενναῖος— αὐτὸς ἐζήσεν ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη κυρίαρχος ἀποκλειστικὸς τῆς μεγάλης του περιουσίας, οὐδὲν οὐδέποτε ὑπὲρ οὐδενὸς θυσιάσας· εἶναι πιθανόν, εἶναι δυνατόν, ὅτι αἰφνης ἄνευ λόγου καὶ ἀφορμῆς, ἐδωρήσατο διὰ τοῦ προσβαλλομένου συμβολαίου τὰ δύο τρίτα αὐτῆς;

Ὁ Ῥήγος ἠθέλησε νὰ ὑπανδρευθῇ καὶ ὅστις ὑπανδρεύεται δὲν ὑπανδρεύεται βεβαίως διὰ λογαριασμὸν ἄλλων (ὄρα τὸ δεύτερον ἔντυπον φυλλάδιόν μου). Τί δὲ συνέβη; ὑπανδρεύθη τὴν 10 Ἰανουαρίου 1862 καὶ μετὰ τέσσαρας μῆνας, ἤτοι τὴν 3 Μαΐου 1862, ἔλαβε χώραν τὸ προσβαλλόμενον συμβόλαιον. Τί νὰ παραδεχθῶμεν; ὅτι ὁ Ῥήγος ἀφοῦ ἐσχημάτισε ἰδίαν οἰκογένειαν καὶ ἔλαβε προσδοκίαν ἰδίων διαδόχων ἀπεφάσισε νὰ στερήσῃ ἑαυτὸν καὶ αὐτοὺς τῆς περιουσίας του, ἢ ὅτι οἱ ἐποφθαλμιῶντες τὴν περιουσίαν του, πειθόμενοι ὅτι πλέον ἀπέδρα ἢ ἐλπὶς νὰ τὸν κληρονομήσωσι, εὖρον καλὸν νὰ σπεύσωσιν εἰς ἄλλο μέτρον;

Ὁ Ῥήγος ὑπέγραφε συνήθως πληθὺν ἐγγράφων τῆς ἐπωνυμίας καθεκάστην προσφερομένων αὐτῷ πρὸς ὑπογραφὴν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων του, οἱ ἀντίδικοι ἐφοῖτον πολλάκις ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἐπωνυμίας ὥσανεὶ ἐπίτιμοι ὑπάλληλοι— δὲν ἦτο μέγα πρᾶγμα νὰ ἐτοιμάσωσι ἐν συμβόλαιον καὶ νὰ τὸ ἀναμείξωσι μεταξὺ τῶν πρὸς ὑπογραφὴν ἐγγράφων ὥστε ὁ Ῥήγος νὰ ὑπογράψῃ καὶ αὐτὸ «nuda corporis presentia».

Τὸ ἐπίδικον συμβόλαιον (3 Μαΐου 1862) ἀνηγγέλθη μόνον ἀποθανόντος τοῦ Ῥήγου, διήλθεν δὲ ἄόρατον καὶ οὐδὲν ἔχνος ἀφῆσαν τῆς διαβάσεώς του, ἀκριβῶς ὃν τρόπον διέρχονται οἱ φυγόδικοι! Ἐὰν ἦτο πραγματικὸν καὶ ἀληθὲς τὸ συμβόλαιον, ἠδύνατο τοῦτο νὰ

ἀκολουθήσῃ; Ποῖος ὁ λόγος νὰ μείνῃ ἀπόκρυφον καὶ οὐδαμῶς νὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν ἄλλων; οὐδὲν κρυφὸν δὲ μὴ φανερόν γενήσεται· καὶ εἶναι δυνατόν νὰ μὴ διατρανώθῃ ἔξω τηλικαύτῃ γενναιοῦτος; νὰ μὴ τὴν παρηκολούθησεν ἐκφρασις χαρᾶς, εὐγνωμοσύνης, ἀλλαγῆς βίου; κ.τ.λ. Ἐπειτα· πῶς νὰ μὴ ποιήσωσι ἐγκυκλίους; πῶς νὰ μὴ δημοσιεύσωσι εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ ἐμποροδικείου (ἄρθρ. 46 ἐμπορικοῦ νόμου ἄρθρ. 34 Ἰονίου ἐμπορικοῦ Κώδικος) τὴν εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς ἐπωνυμίας ἐπελθοῦσαν μεταβολήν; Δὲν εὗρέθη τὸ τρίτον τοῦ συμβολαίου τὸ δῆθεν ὑπὸ τοῦ Ῥήγου ληφθέν· Ἐνῶ ἐγένετο εἰς τριπλοῦν, καθὸ ἰδιωτικόν· τὸ ἐν τῶν τριῶν δὲν ἤθελεν εὗρεθῇ μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Ῥήγου (ἂν ὁ Ῥήγος εἶχε λάβει τῶνόντι μέρος εἰς τὸ συμβόλαιον), ὅπως οἱ ἀντίδικοι διατείνονται ὅτι εὗρέθησαν τὰ δύο ἐδικά των πρωτότυπα; ἢ δύο ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν τὰ πρωτότυπα, καθόσον δύο μόνοι ὑπῆρξαν οἱ ἀληθεῖς συντάκται τοῦ συμβολαίου καὶ δύο μόνοι ἐν γνῶσει αὐτὸ ὑπέγραψαν; Ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων ἕκαστος συνεταῖρος εἶναι συνάμα καὶ προεστώς· τίνος ἕνεκεν οἱ ἀντίδικοι δὲν ὑπέγραφον τὰς ἀλληλογραφίας καὶ συναλλαγὰς τῆς ἐπωνυμίας, ὅπως ἐκάστοτε ἀμφότεροι τὰς ὑπέγραφον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ῥήγου, ἢ ὅπως τὰς ὑπέγραφον καὶ ζῶντος αὐτοῦ ἀλλὰ μόνον ἀπόντος αὐτοῦ ἐκ τῆς νήσου, καθ' ἃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἤθελε τὰ υπογράφει καὶ οἰοσδήποτε τοῦ καταστήματος ὑπάλληλος; Ἡ ἐπωνυμία διεξῆγεν πολυπληθεῖς πράξεις, εἶχεν ὑποκαταστήματα, ἐτήρει τακτικὰ βιβλία· καὶ δὲν δύνανται οἱ ἀντίδικοι, κάτοχοι ὄντες παντὸς ἐγγράφου, νὰ προσάξωσι καὶ ἓνα ἰσολογισμὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ Ῥήγου, καὶ μίαν πρᾶξιν ἢ ἀπλὴν σημείωσιν τῆς ἐπωνυμίας ἀναφέρουσιν καὶ αὐτοὺς ὡς συμ-

μετόχους αὐτῆς; Τὰ συμβόλαια γίνονται ιδιωτικῶς χάριν οἰκονομίας καὶ εὐκολίας προκειμένου περὶ μικρῶν καὶ προσκαίρων ὑποθέσεων, ἐν ἐπτανήσῳ μάλιστα ἦτο ἔτι σπανιωτέρα ἢ χρῆσις αὐτῶν, μὴ ὑπαρχούσης ἐπὶ ἀγγλοκρατίας διαφορᾶς τέλους χαρτοσήμου λόγῳ ἀξίας τῶν πράξεων; καὶ δὲν εἶναι παράδοξον συμβόλαιον ἀφορῶν (ὡς ἰσχυρίζονται οἱ ἀντίδικοι), ἅπασαν τὴν περιουσίαν Μπασιᾶ κινητὴν τε καὶ ἀκίνητον νὰ μὴ γίνῃ συμβολαιογραφικῶς; Τὸ συμβόλαιον 3 Μαΐου 1862 ἔχει ὡς ἀντικείμενον καὶ ἀκίνητα κτήματα, τὰ δὲ ἀκίνητα κτήματα δὲν ἀπαλλοτριοῦται ἢ δι' ἐπισήμου συμβολαίου. Τὸ ῥηθὲν συμβόλαιον ὁρᾷ ἀμοιβαίαν δωρεὰν ὁλοκλήρων περιουσιῶν, πᾶν δὲ περὶ δωρεᾶς συμβόλαιον ἄκυρον ἐστὶν (ἄρθρα Ἰονίου Κώδικος 833, 841, 842, 843) ἐὰν μὴ συγχροτηθῇ συμβολαιογραφικῶς καὶ προηγουμένων κηρύξεων, παρουσία δὲ τριῶν μαρτύρων καὶ τῇ παρεμβάσει τοῦ Πρωτοδικείου. Οἱ ἀδελφοὶ Μπασιᾶ εἶναι ἀκριβεῖς ὅσον γίνεται, ἀπείρους πράξεις συνέταξαν χωρὶς πώποτε νὰ παραλείψωσι τὰς ἀπαιτουμένας ἀσφαλείας τῶν διατυπώσεων, μεταγραφῶν κ.τ.λ. ἔκαστος συνέταξον συμβόλαιον περὶ τῶν ὁλῶν ἐντελῶς παράτυπον, καὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ τὸ μεταγράψωσι ἢ τοῦλάχιστον τὴν ὕλικὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ καθὼς ιδιωτικοῦ νὰ ἐξασφαλίσωσι, ἀλλὰ τὸ ἀφῆκαν εἰς τεμάχια χάρτου τῇ δε κακῇ σε, ὧν ἄλλα εὐρέθησαν καὶ ἄλλα δὲν εὐρέθησαν; Ὅστις δύναται νὰ πιστεύσῃ ἅς πιστεύσῃ! Ὅσάκις ἐκδίδεται πλείονα πρωτότυπα συμβολαίου τινος, πλείοντων ὄντων τῶν συμβαλλομένων, φυσικὸν εἶναι νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος τὸ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου γεγραμμένον ἕτερον πρωτότυπον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀμφότερα τὰ ἐν χερσὶ τῶν ἀντιδίκων ὑπάρχοντα πρωτότυπα εἰσὶν γεγραμμένα παρ' αὐτῶν τῶν ιδίων- ὁ ἀτυχὴς Ῥήγος εὐρίσκεται

μόνον ὑπογεγραμμένος!! Τὰ δύο εἰρημένα πρωτότυπα τοῦ συμβολαίου κατέχονται ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων, τοῖς ἐζήτησα ἐπανειλημμένως νὰ τὰ ἐπιδείξωσι πλὴν οὐδαμῶς πείθονται, προτιμοῦντες κάλλιον εἰς κράτησιν καὶ εἰς ἄλλας ἐπιζημίους συνεπείας νὰ ὑποκύψωσιν. Συνεδέοντο, λέγωσι, μετὰ τοῦ Ῥήγου διὰ τῆς στενωτέρας ἀγάπης (sic), συνέζον μετ' αὐτοῦ ἐν ὅλῃ τῇ καλῇ πίστει τὰ πάντα ἀπὸ κοινοῦ νεμόμενοι ἕως ὅτου ἔκρινον εὐλογον νὰ συντάξωσι τὸ συμβόλαιον 3 Μαΐου 1862, τὸ κανονίζων ἢ ἀποδεικνύων τὴν ἀδελφικὴν των κοινωνίαν (προτάσεις ἀντιδίκων ἐνώπιον τῶν Πρωτοδικῶν σελὶς 3.): καὶ δὲν φέρουν αὐτὸ τὸ συμβόλαιον τῆς ἀγάπης τὸ τοσούτον ἐπὶ τὸ ἀδελφικώτερον! συνωμολογηθὲν ἵνα δικασθῶσιν ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν καὶ θυμώσωσι τὰ στόματα τῶν ἄλλων;

Ὁ Ῥήγος προβαίνει εἰς τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ διαθήκην λέγων. «Συζῶ εἰς ἀδελφικὴν ἐνότητα μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου καὶ κατὰ τὸ ιδιωτικὸν ἔγγραφον 3 Μαΐου 1862 τὸ ὁποῖον ἔχομεν μεταξύ μας ἀνήκει εἰς ἐμὲ τὸ τρίτον μέρος τῆς ὅλης παρουσίας. . .» Ἡ μνεία αὕτη τοῦ συμβολαίου ἐν τῇ διαθήκῃ συνδέει ἀναποσπᾶστως τὸ συμβόλαιον μετὰ τῆς διαθήκης ἀποτελοῦσα κρῆκον ἀδιάρρηκτον μεταξὺ αὐτῆς καὶ αὐτοῦ, ἄρα ὅ,τι τὸ συμβόλαιον αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡ διαθήκη-τῶν ἀδυνάτων ὁ Ῥήγος νὰ συνέταξῃ διαθήκην ἀναφερόμενην εἰς συμβόλαιον ἡκιστα πραγματικὸν καὶ παρ' ἄλλων εἰς βάρος τοῦ ἐπινοηθέν. Ἐὰν λοιπὸν πλάσμα τὸ συμβόλαιον πλάσμα ἀναγκαίως καὶ ἡ διαθήκη.

Ὁ Ῥήγος κατὰ τὸν χρόνον τῆς διαθήκης διετέλει δεινῶς πάσχων. Προσβληθεὶς ὑπὸ ὀξείας νόσου τοῦ ἥπατος καταστάσης βαθμῆδὸν θανατηφόρου, ὅταν ἡ νόσος ἐδεινωθῇ ἐπ' ἤλθεν ἡ ἔκχυσις τοῦ αἵματος, ἐπενεγκοῦσα τὴν

γενικὴν χαλάρωσιν τῶν τε φυσικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων. Αἱ δὲ δύναι τοῦ πάθους καὶ ὁ ἀδιάκοπος πυρετός τὸν εἶχον ἐξαντλήσει, δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ καθίσῃ ἐπὶ τῆς θέσεώς του, οὔτε νὰ φέρῃ τὰ ὁμματοῦαλιά του ἅτινα πάντοτε ἔφερε (ὡς ἐκ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ὁράσεώς του) καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας του, καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιληφθῇ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων. Συνήθως ἐβυθίζετο καὶ μέχρις ἐντελοῦς ἀναισθησίας, ὅταν δὲ κατὰ στιγμὰς ἐπανήρχετο ἡ διάνοια, ἐπανήρχετο ἀνεπαρκὴς καὶ ἡμισβεσμένη. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὑπέγραψε τὴν διαθήκην του μᾶλλον ἢ ἥττον μηχανικῶς καὶ ὑπὸ ἄλλων χειραγωγούμενος. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι εἶχε συναίσθησιν τινὰ τῶν ὑπάρξεων του ὑπέγραψε τὴν αὐτὴν διαθήκην, οὐχὶ ἐν γνώσει καὶ ἐλευθερίᾳ, ἀλλὰ συνεπείᾳ ψευδῶν παραστάσεων καὶ ἐκλαθῶν ἄλλον ἂντ' ἄλλου, διότι ὁ Ῥῆγος εἶχε πρὸ ἡμερῶν τὴν ἰδέαν νὰ συντάξῃ διαθήκην πρὸς τὸ νὰ εὐεργετήσῃ τὴν σύζυγον ὑπὸ ὅρον ἀγαμίας, ἥτοι ἐπὶ ὑποχρεώσει αὐτῆς νὰ ἐγκαρτερήσῃ ἐν τῇ χηρείᾳ ἀφοσιουμένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀνατροφὴν τοῦ κυοφορουμένου. Ἐν τῇ ὀδυνηρᾷ θέσει ὁ Ῥῆγος περιῆλθεν δύναται τις νὰ φαντασθῇ πόσον εὐκολὸν ἦτο εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ τὸν ἀπατήσωσι, προσεζάρχοντος μάλιστα μεταξύ των τοῦ δικηγόρου Ἰωάννου Σκαλτζούνη, πρὸς ὃν δυστυχῶς ὁ Ῥῆγος εἶχε τυφλὴν τὴν ἐμπιστοσύνην.

que le testament de P a été le fait de la suggestion exercée dans un moment où l'état de maladie mortelle ne lui laissait pas la force de résister-Cassation aff. Contant 24 Août 1807.

que l'esprit fut affaibli et quelque fois la raison atténuée par la maladie Cassation aff. Duberry 20 fev. 1830 22 Dev. 1841 Dalloz Disp. testam. § 250.

Περὶ τῆς παραδόσεως ἔχομεν ἀξιοπαρατηρήτως δύο ἐκθέσεις τοῦ Συμβολαιογράφου Προύνζου, τὴν μὲν τῆς 11 $\frac{1}{2}$ ὥρας (μὴ περαιωθεῖσαν), τὴν δὲ τῆς 12 $\frac{1}{2}$ καλῶς ἢ κακῶς φθάσασαν εἰς πέρας. Ἡ πρώτη τελευτᾷ διὰ τῶν λέξεων «ὁ κ. Ῥῆγος μοὶ προσέφερε ἐν φύλλον χαρτίου γραμμένον λέγων τὰς μου, τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔνεκα κωλύματος τοῦ διαθέτου καὶ ἐν ὅς τῶν μαρτύρων μένει ἄκυρος ἡ παροῦσα ἀρχινημένη πράξις». Ἡ δευτέρα ἄρχεται διὰ τοῦ «προσκληθεὶς ἐκ νέου ἐξ ὀνόματος τοῦ Ῥήγου Μπασιᾶ ὅπως φερθῶ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν κατοικεῖ» καὶ τελευτᾷ διὰ τοῦ «δηλοῦται ὅτι ὁ Ῥῆγος δύναται νὰ ὑπογράψῃ μετὰ τινος δυσκολίας». Ἀλλαις λέξεσι ὁ ὅλως Μπασιανὸς συμβολαιογράφος μηχανεύεται κάπως νὰ καλύψῃ τὸ πρᾶγμα, ἢ ἀλήθειᾳ ὅμως μαρτυρεῖ ἀφ' ἑαυτῆς, ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιέζεται τόσῳ μᾶλλον φανεροῦται. Ἡ παράδοσις ἐσταμάτησε (ἰσχυρίζονται) ἔνεκα κωλύματος: τί κώλυμα ὅταν ἐσταμάτησε εἰς τὸ λέγοντάς μου; δηλαδή ὅταν ὁ διαθέτης δὲν ἠδυνύθη νὰ προφέρῃ καὶ μίαν λέξιν; Ἡ διακοπεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου κηρυχθεῖσα ἄκυρος αὕτη πράξις ἔμεινεν ἐντελῶς ἀνυπόγραφος, ἐξ ἐναντίας τῶν διατάξεων τοῦ περὶ συμβολαιογράφου Ἰονίου Νόμου. Ποῖος νὰ τὴν ὑπογράψῃ; ὁ διαθέτης δὲν ἠδύνατο, ὁ μάρτυς Κορκοτζάκης δὲν ἠθελεῖ. Καὶ δὲν εἶναι προφανές ὅτι οἱ ἐργάται τῆς διαθήκης εἶχον ἀπόφασιν νὰ προβῶσιν ἐπὶ τὰ πρόσω ὁπωσδήποτε, ἀφοῦ προέβησαν μέχρι τινός, βλέποντες ἐνώπιόν των διαθήκην ἄφωνον καὶ ἀδυνατοῦντα νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα του πρὸς τὸ νὰ ὑπογράψῃ; Ἐν τούτοις μὴ δυνηθέντες νὰ λάβωσι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ῥήγου, ἠναγκάσθησαν ὁ τε συμβολαιογράφος καὶ οἱ μάρτυρες νὰ ἀπέλθωσι ἄπρακτοι, πεισθέντες ὅτι ἀπώλετο

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΥΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΠΡΙΟΥ

πλέον διὰ παντός πᾶσα περί διαθήκης ἐλπίς. Μετὰ μίαν ὁμως ὥραν, κάπως θὰ ἐκινήθῃ ὁ Ῥῆγος, καὶ ἐπανελθόντες ἐν τάχει (προσκληθεὶς τῶν ἐνδιαφερομένων), οἱ αὐτοὶ μάρτυρες καὶ συμβολαιογράφος, ἐγένετο, πρὸς τὸ θεαθῆναι, εἰδός τι παντομίμας ἔμπροσθεν τοῦ δῆθεν διαθέτου ἐκείνου, καὶ κατόπιν ἐγράφῃ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου ἢ δευτέρα περί παραδόσεως ἔχθεσις. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκθέσει ὁ Ῥῆγος, ὡς ἐρρέθη, οὐδόλως ὑπεγράφη ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑπεγράφη (ὡς λέγει ὁ συμβολαιογράφος) μετὰ τινος δυσκολίας, δηλαδὴ ὑπεγράφη καὶ δὲν ὑπεγράφη!

Μάτην οἱ ἀντίδικοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ συμβολαιογράφος διέκοψε ἐνεκεν ὑπονοίας μὴ ὁ Κορκοτζάκης ἦτο μάρτυς ἀνίκανος καθὼ Παργίος. Ὁ Κορκοτζάκης ἂν καὶ Παργίος τὴν καταγωγὴν ἦτο πολίτης τοῦ πρώην Ἰονίου Κράτους, καὶ ἐκ τῶν πρώτων μάλιστα ἐν ἐπτανήσῳ μετ' ἀναστευσάντων Παργίων. Ἄλλως ἂν ταιοῦτον πραγματικῶς ὑπῆρξε τὸ κώλυμα; διατὶ νὰ μὴ ἀναφέρῃ ὁ συμβολαιογράφος τὸ ὄνομα τοῦ δῆθεν κωλυθέντος μάρτυρος καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ κωλύματος; (Πᾶν κώλυμα δ' αἰτεῖται κατὰ τὸν περί συμβολαιογράφων νόμον καὶ τὸ ἀρθ. 889 τοῦ Ἰονίου Κώδικος νὰ περιγράφεται); διατὶ μετὰ τοῦ μάρτυρος ἀναφέρει ὡς κωλυόμενον καὶ τὸν διὰ τὴν, ἢ αὐτὴ δὲ ἀοριστία καὶ ἀποσιώπησις ἐπικρατεῖ καὶ ὡς πρὸς τὸ κώλυμα τὸ παραδόξως συμπεσὼν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν καὶ εἰς τὸν διαθέτην; ἐὰν ἐπῆλθε κώλυμα προκυψάσης ἀνάγκης νὰ ἀντικατασταθῇ ὁ μάρτυς Κορκοτζάκης ὅσους μάρτυρας ἤθελον εὕρισχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, καθόσον ἡ οἰκία Παύλου Φωκά, εἰς ἣν κατῴκει ὁ Ῥῆγος, εἶχεν ὑπὸ αὐτὴν ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, ἔκειτο δὲ εἰς τὸ κεντρικώτερον καὶ μᾶλλον συχναζόμενον μέρος τῆς πόλεως— μολαταῦτα ὁ συμβο-

λαιογράφος καὶ οἱ μάρτυρες δὲν παρέμειναν οὐδὲ προσέλαβον ἀμέσως ἕτερον μάρτυρα, τὸναντίον διελύθησαν ἐγκαταλείψαντες πᾶσαν περί παραδόσεως ἰδέαν, ἐχρειάσθη δὲ νὰ ζητηθῶσιν δευτέραν φοράν πάλιν ἐν ταῖς οἰκίαις των μίαν ὥραν βραδύτερον (προσκληθεὶς ἐκ νέου κτλ.)

Ἡ δημοσία διαθήκη θὰ ἦτο (κατόπιν μάλιστα τῆς πρώτης ἀποτυχίας τῆς παραδόσεως) ἡ μόνη κατάλληλος εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὡς ἡ μόνη δυνάμενη νὰ προστατεύσῃ ἰσχυρῶς, καὶ τὰ συμφέροντα τῶν εἰς αὐτὴν ἐνδιαφερομένων, καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν [μαρτύρων— τῆς δὲ μυστικότητος μικρὰ καὶ ἀνεπαίσθητος ἡ διαφορὰ, ἀφοῦ καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀλλογαφῆς διαθήκης ἔρχεται εἰς γνῶσιν δύο τοῦλάχιστον προσώπων, τοῦ γράψαντος τὴν διαθήκην καὶ τοῦ συμβολαιογράφου. Ἐξ ἄλλου ποῖον εἶχον νὰ φοβηθῶσι; τὸν κληρονόμον; αὐτὸς ἦτο εἰσέτι ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός του; τὴν μητέρα του; νέαν τότε ὅλως ἄπειρον καὶ βεβυθισμένην τῇ ἀπελπισίᾳ; αὐτὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀφ' ἧς στιγμῆς αἱ δυνάμεις τοῦ συζύγου τῆς κατέπεσαν, διετέλει ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ παρηγονισμένη καὶ ὥσπερ ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν. Ἵνα τί λοιπὸν ἐπροτίμησαν διαθήκην εἰς ἣν εὐκόλως εἰσάγονται ὑποβλημέναι διατάξεις οἷαν τὴν ἀλλόγραφον; Καὶ σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Ἰονίου Κώδικος μόλις δύο ἀλλόγραφοι διαθήκαι ἐγένοντο ἐν ὅλῃ τῇ Κεφαλληνίᾳ, οὐδέποτε δὲ ὑπῆρξε παράδειγμα, οὔτε ἐν Κεφαλληνίᾳ οὔτε ἀλλαχοῦ, ἀλλογράφου διαθήκης ἀνθρώπου ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ διατελοῦντος.

Ἡ διαθήκη ἐγράφῃ εἰς ἄσημόν χάρτην ὅπως καὶ τὸ συμβόλαιον 3 Μαΐου 1862; Ποῦ ἐτόλμουν νὰ ἔχωσι τὸ συμβόλαιον εἰς χάρτην ὅταν μεταξὺ ἄλλων ἐγγρά-

φων τὸ προσέφερον τῷ Ῥήγῳ πρὸς ὑπογραφὴν; ποῦ εἶχον καιρὸν ἐν ταῖς κρίσεσιν στιγμαῖς, ἐν αἷς διετέλει ὁ Ῥήγος κατὰ τὴν περίπτωσιν τῶν δύο τῆς διαθήκης παραδόσεων, ἵνα ζητήσωσι χαρτόσημον πρὸς σύνταξιν τῆς διαθήκης;

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα ἐξαιρέσει τοῦ μάρτυρος Κορκοτζάκι, τοῦ καὶ δραπέτευσαντος κατὰ τὴν πρώτην ἀπόπειραν τῆς παραδόσεως, ἅπαντες οἱ λοιποὶ, συμβολαιογράφος Προῦνζος μάρτυρες καὶ συντάκτης τῆς διαθήκης Σκαλτζούνης, ἦσαν συνεπαρχιωταί, συγγενεῖς ἢ στενοὶ φίλοι τῶν Μπασιᾶ, (Τυπάλδο οἱ Μπασιᾶ Τυπάλδο ὁ Προῦτζος, πρῶτος θεῖος τοῦ Σκαλτζούνη ὁ Προῦνζος καὶ πρῶτος ἀνεψιὸς ὁ Σκαλτζούνης, ἀνεψιὸς δὲ τῶν ἀντιδίκων ὁ μάρτυς Περισιτιάνης) ἀφοσιωμένοι ἐντελῶς πρὸς αὐτούς, τοῦ αὐτοῦ πολιτικοῦ κόμματος καὶ τῶν αὐτῶν ιδεῶν καὶ συμφερόντων ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς περιουσίας—ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τοὺς Μπασιᾶ ἐχρεώσται τὴν πρώτην του προαγωγὴν καὶ εἰς αὐτοὺς τότε ἐστῆριζε τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας του, ὁ γράψας τὴν διαθήκην καὶ σύμβουλος καὶ ἡγέτης ὅλης αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ὁ γνωστὸς Ἰωάννης Σκαλτζούνης ἀνωγειρημένος, ἀνὴρ ἄλλως τε παρασχὼν τῇ εἰκογενεῖᾳ Μπασιᾶ ἐκτάκτους ἐκδουλεύσεις καὶ εἰς ἑτέρας κρίσεις περιστάσεις. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ὑπὲρ τοῦ Ῥήγου φιλίας ἐτράπησαν παραυτίκα εἰς φιλίας ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του, ἅμα ὁ Ῥήγος ἐλογίσθη μεταξὺ τῶν νεκρῶν καὶ ἀβέβαιον κατέστη ἂν καὶ πότε ἤθελον παρουσιασθῇ ἀπόγονοι αὐτοῦ δυνάμενοι νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του.

Ὁ συμβολαιογράφος Τυπάλδος Προῦτζος, καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ συμβολαιογράφοι, εἰς ὅλας τὰς παρ' αὐτῶν συγτασσομένας διαθήκας ἢ πράξεις παραδόσεως, πάν-

τοτε καὶ παντοῦ τοῦ κόσμου (εἴτε ὑπάρχει νόμος ὡς πρὸς τοῦτο εἴτε δὲν ὑπάρχει), πιστῶς καὶ ἀκριβῶς περὶ ἐχεφροσύνης τοῦ διαθέτου πρὸ παντὸς ἄλλου διαλαμβάνουσι, οὐδέποτε δὲ ὑπῆρξεν ἐν Κεφαλληνίᾳ πράξις διαθήκης μὴ φέρουσα δῆλωσιν τοῦ συμβολαιογράφου ἐπὶ γράμμασι ὡς ἐξῆς. «Καὶ εὔρον τὸν διαθέτην... εἰς τὴν δεῖνα θέσιν... ἔχοντα σῶον τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν λαλιὰν καθαρὰν», εἰς τὰς δύο ὁμῶς προκειμένας ἐκθέσεις ὁ συμβολαιογράφος Προῦνζος λέγει μόνον. «Καὶ εὔρον τὸν Ῥήγον Μπασιᾶ εἰς τὴν κλίνην του ἀσθενῆ» παραλείπων τὸ ἀκόλουθον καὶ οὐσιωδέστερον μέρος τῆς δηλώσεως «ἔχοντα σῶον τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν λαλιὰν καθαρὰν» δηλαδή ὁ συμβολαιογράφος δὲν τολμᾷ νὰ βεβαιώσῃ ἴσα ἴσα τὴν ἐχεφροσύνην τοῦ διαθέτου—ἤθελεν ὁ δυστυχὴς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ σχέδια τῶν ἀντιδίκων, ὅχι ὁμῶς καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ ἐκθέσῃ ἑαυτόν. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη τῆς περὶ ἐχεφροσύνης δηλώσεως, οὐδέποτε ὑπῆρξε τοσαύτη ἀνάγκη ὅση εἰς τὴν διαθήκην τοῦ Ῥήγου—ἢ παράλειψις λοιπὸν τῆς δηλώσεως, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν τοῦ μέρους τῆς δηλώσεως ἀφορῶντος τὴν ἐχεφροσύνην εἰς μόνον τὴν διαθήκην τοῦ Ῥήγου, καὶ μάλιστα εἰς ἀμφοτέρους τὰς περὶ παραδόσεως ἐκθέσεις τῆς αὐτῆς διαθήκης, εἶναι περιστάσεις ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιωμακονεῦτων τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Πᾶσα διαθήκη καὶ ἀνθρώπου ὅλως δευτερεύοντος θὰ ἀναφέρει περὶ συγχωρήσεως χριστιανῶν, περὶ ἐλεύσεως Θεοῦ, περὶ ψυχοδωριῶν, περὶ πτωχῶν συγγενῶν, περὶ ἐσχάτων παραγγελιῶν—ἡ διαθήκη τοῦ Ῥήγου οὐδὲν τοιοῦτον, τέσσαρας λέξεις ἐν ὅλῳ καὶ μόνον σκοπούσας τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἰδίου τέκνου!

νομικῶν θεσμῶν οὓς ὑπαινίττεται, δὲν ἡδύνατο οὐ μόνον νὰ συνταχθῇ, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἐννοηθῇ παρὰ τοῦ τυ-
χόντος, καὶ ὅμως λέγεται ἐν αὐτῇ ὅτι εἶναι ἰδέα μά-
λιστα δὲ καὶ κατὰ γράμμα ὑπαγόρευσις τοῦ Ῥήγου
Μπασιᾶ- τοῦ ὅλως κοινοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἥδη δὲ καὶ
ὑπὸ τὸ βάρος τοιαύτης νόσου διατελοῦντος.

Ἐὰν τὸ συμβόλαιον 1862 καὶ ἡ διαθήκη-ῆθελον εἶσθαι
ἔργα τοῦ Ῥήγου Μπασιᾶ, θὰ ἦσαν συμβολαιογραφικά,
θὰ εἶχον γίνεαι κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, δὲν θὰ προσ-
έκοπτον εἰς μύρια ἄτοπα, θὰ συναρμολογοῦντο ἐξ ἐναν-
τίας μὲ ὅλας τὰς σχετικὰς περιστάσεις, ἰδίως δὲ μὲ τὰ
ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀθανασίου Μπασιᾶ ἐμπορικὰ τῆς
ἐπωνυμίας βιβλία.

Ὁ Ῥήγος Μπασιᾶς εἰσέρχεται εἰς τὴν διαθήκην του
ὡς ἐξῆς. «Συζῶ εἰς ἀδελφικὴν ἐνότητα μετὰ τῶν ἀδελ-
φῶν μου, καὶ κατὰ τὸ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον 3 Μαΐου
1862 τὸ ὁποῖον ἔχομεν μεταξὺ μας, ἀνήκει εἰς ἐμὲ τὸ
τρίτον μέρος τῆς ὁ λ η ς περιουσίας κατεχομένης παρ'
ἡμῶν τῶν τριῶν ἀδελφῶν, εἴτε ἐμπορικῆς
εἴτε κινητῆς εἴτε ἀκινήτου. Ἐὰν γεννηθῇ τέκνον ἐκ
τῆς συζύγου μου, οὔσης ἐγγύου, (εἴτε ἀρσενικὸν εἴτε θη-
λικόν), τοῦτο θέλει εἶναι ὁ κληρονόμος μου εἰς τὸ ἥμισυ
τῆς περιουσίας μου, εἰς δὲ τὸ ἄλλο ἥμισυ οἱ ἀδελφοί μου
Κωσμάς καὶ Εὐαγγελινός. . . » κατόπιν ὀρφανικὴ ὑπο-
κατάστασις κ.τ.λ. Ἡ ῥηθεῖσα εἰσαγωγὴ εἶναι καταχθό-
νιος ὡς ὅλα τὰ ἔργα τοῦ δόλου, καὶ δεῖται ἐξηγήσεως.
Ὁ Ῥήγος ἦτο κύριος ἀποκλειστικὸς τῆς ἐπωνυμίας (τῆς
ἐμπορικῆς περιουσίας), οἱ ἀντίδικοι ὅπως τὴν καταστή-
σωσι κοινὴν ἐπενόησιν τὸ ἀμοιβαῖον δωρητήριον τῆς 3
Μαΐου 1862, ὅπερ καὶ ὡς ἐκ θαύματος εὑρέθη ὑπογεγραμ-
μένον παρὰ τοῦ Ῥήγου. Ἐννοοῦντες ὅμως ὅτι τὸ δωρη-
τήριον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἦτο καθαρὰ ματαιοπονία, ἐδου-

λογίσθησαν νὰ τὸ ἀναπληρώσωσι ἢ ἐνισχύσωσι δι' ἀνα-
λόγου διαθήκης, ἥς ἄλλως τε αἱ διατάξεις θὰ ἀπέβαινον
καὶ περαιτέρω ἐπωφελεῖς ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐὰν οὕτως δὲν
εἶχε τὸ πρᾶγμα: πρὸς τί ἡ μνεῖα ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ
Ῥήγου τῆς δῆθεν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐνότητος; ἢ ἡ
μνεῖα τοῦ ἐγγράφου 3 Μαΐου 1862, ἡ ὅτι τὰ πράγματα
ἦσαν κοινὰ καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀδελφῶν κατεχόμενα
μὴ ἐξαιρουμένης καὶ τῆς ἐμπορικῆς περιουσίας; Ἄν ὁ
Ῥήγος ἐβούλετο νὰ ἀφήσῃ κληρονόμους τοὺς ἀντιδί-
κους ἤθελεν ἀπλῶς εἰπεῖ «ἔστωσαν κληρονόμοι μου» ἢ
κληρονόμοι μου ἐξ ἡμισείας ἢ κληρονόμοι μου τῶν ἐν
τῷ ἐγγράφῳ 3 Μαΐου 1862 διαλαμβανομένων,» δὲν ἤθε-
λε λάβει τὴν ἀκατανόητον φροντίδα νὰ φαντασθῇ καὶ συλ-
λέξῃ ἐν πρὸς ἐν, ὅ λ α τὰ στοιχεῖα τῆς με λ λ ο ὗ σ η ς
ὑπερασπίσεως τῶν ἀντιδίκων ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐπὶ τῆς
ἐμπορικῆς περιουσίας ἀξιώσεις των, ἐκθέτων αὐτὰ ἐπὶ κε-
φαλῆς τῆς διαθήκης, τάχα ἐν παρόδῳ καὶ ἀπλῶς καὶ
ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ πράγματι μὲ ὅλην τὴν πονηρίαν καὶ
μὲ τὴν προφανῇ ὀπισθοβουλίαν νὰ τὰ μεταχειρισθῶσι ἐν
καιρῷ εὐθέτω ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅπως καὶ τῶντι
σήμερον τὰ μεταχειρίζονται πρὸς ὑποστήριξιν τῶν αὐ-
τῶν ἐπὶ τῆς περιουσίας ἀξιώσεων των (ὄρα κατοτέρω
παράγραφον 8). Εἰσαγωγὴν τῆς διαθήκης τόσον πλή-
ρη, τόσον ἀκριβῆ, τόσον εὐστόχως μεμελετημένην, τό-
σον πλαγίως φέρουσιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, μόνοι οἱ
τῶν ἀντιδίκων δικηγόροι ἡδύνατο νὰ διατυπώσωσι. Ὁ-
θεν ἡ ῥηθεῖσα εἰσαγωγὴ ἢ πρῶτον μέρος τῆς διαθήκης,
μὴ οὕσα οὐσιώδης εἰς τὸ ἀντικείμενον καὶ τὰς διατά-
ξεις τῆς διαθήκης, ἀπεικονίζουσα δὲ ἕως ἀπὸ τῆς ἐπο-
χῆς ἐκείνης ὅ λ η ν τὴν σημερινὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἀν-
τιδίκων, περὶ τῶν ἐπὶ τῆς περιουσίας ζητημάτων, ἐξε-
λέγεται ἐπιτόσης καὶ ὑπαγόρευσις, οὐχὶ τοῦ Ῥήγου,

ἀλλὰ τῶν ἀντίθετον ἐχόντων συμφέρον, ἄρα ἅμα δὲ ἀνήκει τῷ Ῥήγῳ τὸ ἐν λόγῳ τῆς διαθήκης μέρος, ἢ δὲ διαθήκη εἶναι φύσει ἀδιαίρετος, δὲν τῷ ἀνήκει οὐδὲν αὐτῆς μέρος.

Τί δὲ νὰ εἶπω περὶ τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης; Ἐκεῖ πλέον ὁ δόλος δὲν ἔχει ὅρια. Ἀφιέμενος εἰς ὅλην αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, λησμονεῖ ἐν τῇ μέθῃ τοῦ θριάμβου του, τὴν συνήθη αὐτοῦ ὑπουλόγητα, γίνεται θρασὺς, καταλαμβάνεται ἐπ' αὐτοφόρῳ.!

Ὁ Ῥῆγος διὰ τοῦ ἄνω συμβολαίου ἐδωρήσατο τοῖς ἀδελφοῖς τὰ δύο τρίτα οὐ μόνον τῆς κληρονομηθείσης παρ' αὐτοῦ ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ Ἀθανασίου Μπασιά, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀτομικῆς του μετοχῆς εἰς τὴν ἐπωνυμίαν (ὄρα διαθήκην Ἀθανασίου περὶ τῆς ἰδιαίτερας μετοχῆς τοῦ Ῥήγου), οὐ μόνον δὲ καὶ τῆς μετοχῆς του— ἀλλὰ καὶ τοῦ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ 1862 κερδῶν αὐτοῦ ἐκ τῶν κεφαλαίων του καὶ τῆς ἐργασίας του— ὡς δὲ τοῦτο νὰ μὴ ἦρκη, τοῖς κληροδοτεῖ ἐν ὥρᾳ θανάτου του, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ὑπολειπομένου τρίτου τῆς περιουσίας του, Ἰπιστεύεται τὸ τοιοῦτον;

Ὁ Ῥῆγος ὑπεκατέστησε ὁρφανικῶς εἰς τὸ κυοφορούμενον τοὺς ἀντιδίκους, πρὸς δὲ ἐδιώρησεν αὐτοὺς ἐπιτρόπους τούτου—(ἐπίτροποι κατὰ τὸν Ἰόνιον Κώδικα ἀριθ. 327 δύνανται νὰ ᾧσι πλείονες): Διατὶ νὰ μὴ ἦναι ἐπίτροπος ἢ μήτηρ ἢ μόνη ἢ μετὰ τῶν ἀντιδίκων, τοῦλάχιστον ἂν ἤθελε μείνῃ χηρεύουσα, ἢ ἐφ' ὅσον χρόνον ἤθελε μείνῃ χηρεύουσα; δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνωτέρα ἐγγύησις, ἀνώτερος ζῆλος, τοῦ τῆς μητρός; Ὁ Ῥῆγος διὰ τῆς διαθήκης του ἀπηγόρευσε νὰ σφραγισθῇ καὶ ἀπογραφῇ ἡ περιουσία του, ἐνῶ τὰς ἀσφαλείας ταύτας διέταττεν ὁ τότε νόμος. Περιουσία ἐμπορικὴ καὶ χρηματικὴ, ἐπομένως εὐκόλως δραπετεύουσα ἢ μετὰ τὸν καιρὸν

ὑπεξαιρουμένη, ὁ δὲ πατήρ νὰ μὴ θέλῃ δι' αὐτὴν οὐδεμίαν ἀσφάλειαν; ποῦ ποτὲ ἠκούσθη; Ὅπως ἐξηγοῦμαι κατωτέρω, ἐτι δὲ ἐκτενέστερον εἰς τὸ τυπωθὲν δεύτερον φυλλάδιόν μου ἐν σελίδ. 4—10, πᾶν ἄλλο ἢ ἄμοιβαία ἐμπιστοσύνη ἐχαρακτήριζε τὰς μεταξὺ Ῥήγου καὶ τῶν ἀδελφῶν του σχέσεις— ἐκφράσεις τινὰς τοῦ Ῥήγου ὑπὲρ αὐτῶν ἀναφέρουσιν οἱ ἀντίδικοι ἀλλ' οὐδέποτε πράξεις, τὸ δὲ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ῥῆγος ἀπλῶς τοὺς ἐπολιτεύετο ἵνα ἀποφύγῃ τὴν μετ' αὐτῶν ρῆξιν, καθ' ὅσον ἐφοβεῖτο μὴ ἡ διατάραξις τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων ἤθελεν ἐπιφέρει καὶ τὴν διατάραξιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων. Ἄλλως οἵανδ' ἦτοτε τυχὸν ἔχομεν πρὸς τὸν ἐπίτροπον τοῦ τέκνου ἡμῶν ἐμπιστοσύνην; διατὶ νὰ μὴ εἴμεθα ἐξησφραλισμένοι; καὶ δὲν εἶναι δυνατόν μετὰ τινὰ ἔτη νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἐπίτροπος καὶ νὰ καταχρασθῶσιν οἱ διάδοχοί του; ἢ νὰ δυσαρεστηθῇ ὁ ἐπίτροπος μετὰ τοῦ ἀνηλίκου, ἢ νὰ ἀλλάξῃ ιδέας καὶ διαθέσεις ὑπανδρευόμενος μάλιστα, ἢ προχωροῦσης τῆς ἡλικίας του ἢ μεταβαλλομένων τῶν περιστάσεων του;

Ὁ Ῥῆγος διέταξεν ὅτι δοθείσης ἀνάγκης εἰδικῶς ἐπιτρόπου νὰ μὴ δύναται τὸ δικαστήριον (ἄρθ. 308 I. Κώδικος—ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ πατρὸς καθ' ὅλα σεβαστὴ) νὰ ἐκλέξῃ κανένα τῶν συγγενῶν, ἀλλὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τῶν προσώπων ἅτινα τῷ ἤθελον προτείνει οἱ ἀδελφοί του. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη εἰδικῶς ἐπιτρόπου πρέπει νὰ ἦναι εἰς σύγκρουσιν τὰ συμφέροντα τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῦ ἐπιτροπευομένου, πρέπει δηλαδὴ οἱ ἐπίτροποι καὶ τὸ ἀνηλικὸν νὰ γίνωσιν ἀντίδικοι, ὅπως θὰ συνέβαινεν ἂν ἤθελε κινηθῇ ἡ δίκη περὶ ἧς σήμερον ἡ συζήτησις ζώσης τῆς Μαριάνθης, διότι πραγματικῶς ταύτην τὴν δίκην ἡ διαθήκη ὑπαινύττετο— ἄλλη σύγκρουσις συμφερόντων

μεταξύ τῆς Μαριάνθης καὶ τῶν ἀντιδίκων δὲν ὑπῆρχεν-
 ἄρα λοιπὸν ἤθελεν ὁ Ῥήγος νὰ ἐξακολουθήσῃ οἱ ἀδελ-
 φοὶ του ὄντες ἐπίτροποι τοῦ τέκνου του καὶ ἀντίδικοι
 αὐτοῦ γενόμενοι ! προστούτοις δὲ καὶ νὰ δώσωσιν αὐ-
 τοὶ τὸν εἰδικὸν ἐπίτροπον τὸν μέλλοντα νὰ τὸ ὑπερασπι-
 σθῇ ἐναντίον αὐτῶν, δηλαδή νὰ ᾔναι αὐτοὶ καὶ οἱ ἀντίδι-
 κοὶ του καὶ ταυτοχρόνως (δι' ἄλλου ἐπιτετραμμένου των)
 οἱ ὑπερασπισταὶ του- αὐτοὶ ἐναγόμενοι αὐτοὶ δὲ καὶ ἐ-
 νάγοντες ! Καὶ εἶναι αὕτῃ διαθήκη πατρός ; Ἐὰν τοῦλά-
 χιστον ὁ Ῥήγος εἶχε γνωρίσει τὸ τέκνον του, ἡδύνατό
 τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶχε λάβει αἰτίας παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ Μα-
 ριάνθη δὲν εἶδε τὸ φῶς εἰμὴ ἀποθανόντος τοῦ Ῥήγου.
 Ἐὰν ἤθελε διαθέσει ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του μόνον διὰ
 τὴν περίπτωσιν ἐλλείψεως τέκνου ἄρρενος ἢ θανάτου
 αὐτοῦ προῶρου, κάπως θὰ ἡδύνατο νὰ ἐννοηθῇ τὸ πρᾶγ-
 μα, ἂν καὶ ὁ Ῥήγος ἀφοσιωμένος εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ
 τὴν ἐργασίαν ἦτο πᾶν ἄλλο ἢ ἄνθρωπος τῶν κοινω-
 νικῶν προλήψεων. Πλὴν ἡ διαθήκη τοῦ Ῥήγου καὶ περὶ
 θανάτου προῶρου διὰ τῆς εἰρημένης ὑποκαταστάσεως
 προβλέπει, καὶ τὴν αὐτὴν φέρει ῥητῶς διάταξιν, εἴτε ἄρ-
 ρενος ὄντος τοῦ μέλλοντος γεννηθῆναι εἴτε θύλεως-
 ὥστε ὁ Ῥήγος διέθετο ὅπως διέθετο καὶ ὑποθετομένου
 ἄρρενος τοῦ τέκνου καὶ ὑποθετομένου διατηρηθέντος ἐν
 τῇ ζωῇ καὶ ἀκμάζοντος ! Οὐδεμία λοιπὸν ἀπομένει ὑπὲρ
 τῆς διαθήκης, οὔτε δικαιολόγησις οὔτε κἂν πρόφασις.
 Ἄνθρωποι προβλεπτικοὶ καὶ σώφρονες οἱ αὐτουργοὶ τῆς
 περιβοήτου διαθήκης· δὲν ἠρκέσθησαν ὅτι ἰδιοποιήθησαν
 τὴν τοῦ ἄλλου περιουσίαν, ἠθέλησαν καὶ νὰ κρατήσω-
 σιν εἰς χεῖρας των δεδεμένον τὸν κληρονόμον, ἀκόμη δὲ
 πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν νὰ ἐμπροδίσωσι τοῦ νὰ ὑψωθῇ
 φωνὴ τις φιλάνθρωπος ὑπὲρ αὐτοῦ !

Ἐν τῇ ἀπογραφῇ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας τῇ γε-

νομένη ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ῥήγου
 (ὄρα ἀπογραφὴν I) 13 Ἰανουαρ. 1864) διὰ τοῦ αὐτοῦ
 συμβολαιογράφου Προύντζου, πρὸς συμπλήρωσιν καὶ
 κατευόδωσιν τῶν τοῦ δόλου σχεδίων, ἀλλοιοῦται καὶ πε-
 ριγράφεται ἀνακριδῶς ἢ περιουσία, παραγκονίζονται τὰ
 ἀληθῆ βιβλία τῆς Ἐπωνυμίας ἀντικαταστενομένων ἄλ-
 λων μὴ ἀλληθῶν καὶ δημιουργοῦνται πιστοχρεώσεις με-
 ταξὺ τῶν ἀδελφῶν ὅλως ἀνύπαρκτοι. Ἰδία δὲ εἰσὶν πα-
 ρατηρητέα τὰ ἐξῆς.

Σελὶς 31 τῆς αὐτῆς ἀπογραφῆς «ἐν ἀρμάρι (ντουλά-
 πι) ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι διάφοροι φάκελλοι ἐγ-
 γράφων καὶ παλαιὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἐξετά-
 ζωντες τα ἦσαν ἄχρηστα καὶ χωρὶς καμμίαν
 σημαντικὴν ἄτινα δὲν τὰ ἀπέγραψα ἀλλ' ἐ-
 μείναν ὅπου ὑπάρχουσιν».

Διανοοῦντο οἱ ἀντίδικοι ν' ἀφανίσωσι τὰ βιβλία καὶ τὰ
 οὐσιωδέστερα τῶν ἐγγράφων, φοβούμενοι ὅμως τὰς συ-
 νεπείας ἐνόμισαν ὅτι ἡδύνατο νὰ καλυφθῶσι κρυπτόμε-
 νοι ὅπισθεν τοῦ συμβολαιογράφου-καὶ ἰδοὺ ὁ συμβο-
 λαιογράφος χαριζόμενος εἰς αὐτοὺς ἀποκλείει τῆς ἀπο-
 γραφῆς, ὡς ἄχρηστα καὶ ἄνευ σημαντικότητος, τίποτε
 ὀλιγώτερον παρὰ τὰ ἐμπορικὰ βιβλία τὰς ἀλληλογρα-
 φίας καὶ τοὺς τίτλους ἐν γένει τῆς Ἐπωνυμίας. Δύο
 γενεῶν ἐμπορικὰ βιβλία καὶ παντοῖα ἐγγράφα σημαντι-
 κῆς περιουσίας καὶ διαχειρίσεως, τὰ ἐξέτασε ἐν μιᾷ
 στιγμῇ ὁ φοβερός συμβολαιογράφος (καὶ ἐξετάζον-
 τές τα), καὶ τὰ ἐκήρυξε, (ἀγνοεῖται ἐν τίνι δικαιώματι),
 παλαιὰ καὶ ἄχρηστα. Παλαιὰ καὶ ἄχρηστα καὶ τὰ βιβλία
 τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ προπαραελθόντος ἔτους ! Παλαιὰ
 καὶ ἄχρηστα καὶ ἄνευ σημαντικότητος ἔκτοτε τὰ ἐμπορικὰ
 βιβλία, ἐνῶ ἐξ ἄλλου σήμερον ἐτι, ἡγουν μετὰ ὅλην εἰκο-

οἱ ἀντίδικοι νὰ τὰ ἐπιδείξωσι ἕνεκα τῆς συμαντικότητος αὐτῶν! Τὴν ἀντίφασιν ταύτην συναισθανόμενοι οἱ ἀντίδικοι ἀλλάσσουν ἤδη γλῶσσαν, λέγουσι δηλαδὴ ὅτι δὲν ἀπεγράφησαν τὰ βιβλία καὶ τὰ ἔγγραφα, ὅχι χάριν τῆς παλαιότητος αὐτῶν, ἀλλὰ χάριν οἰκονομίας. Πρόφασις χείρων τῆς πρώτης. Οἰκονομία εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν! Οἰκονομία ἀπὸ ἐπιτρόπους ἀναδεχομένους εὐθύνας! Οἰκονομία καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ ἀπογραφαὶ ἐγίνοντο ἀνεξόδως καὶ ἄνευ χαρτοσημάνσεων! Πρόκειται περὶ τῶν πάντων, θὰ ἡδύνατο διὰ τῶν βιβλίων καὶ ἐγγράφων νὰ ἀποκρούσωσι οἰανδήποτε μέμψιν, καὶ ὁμῶς λέγουσι γαῖα μιχθήτω πυρὶ, ἔγγραφα καὶ βιβλία δὲν προσάγομεν. Δύναται νὰ φαντασθῇ ἕκαστος εἰς ποῖον χάος εὐρίσκονται!!

(Σελὶς ἀπογραφῆς 30 καὶ 31) ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀπεγράφησαν ἕτερα ὀλιγόφυλλα μὴ ἀληθῆ βιβλία, κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐν βίᾳ συνταχθέντα, ὡς δῆθεν βιβλία τῆς Ἐπωνυμίας «Ἀθανάσιος καὶ ἀνεψιοὶ Μπασιᾶ» Βιβλίον ἰσολογισμῶν σελίδων μόνον 45. Βιβλίον ἀπογραφῆς τῆς Ἐπωνυμίας σελίδων μόνον 79. Βιβλίον ταμείου σελίδων μόνον 15. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οὐδὲ καὶ τὰ βιβλία ταῦτα τολμοῦν νὰ ἐπιδείξωσι, διότι καὶ αὐτὰ ἔτι θὰ δυνηθοῦν νὰ τὰ συνδιάσωσι μὲ τὰς ἀλληλογραφίας καὶ τὰ προηγούμενα βιβλία;

Σελὶς 58 καὶ 59 τῆς ἀπογραφῆς Ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος ἐξάγονται πιστωταὶ οἱ Κοσμάς καὶ Εὐαγγελινὸς Μπασιᾶς εἰς βάρος τοῦ Ῥήγου Μπασιᾶ ταλλήρων 8,394 τὴν 28 φεβρουαρίου 1863, περιπλέον κατόπιν ταλλήρων 1288, περιπλέον ταλλήρων 1486, δηλαδὴ ἐν ὅλῳ ταλλήρων 11 $\frac{1}{2}$ χιλιάδων. Οἱ ἀντίδικοι δὲν εἶχον εἰμὴ τὴν κτηματικὴν περιουσίαν, ἦσαν δὲ τότε εἰς τοιαύτην θέσιν ὥστε διετρέφοντο ἀπὸ τὸν Ῥήγον κατὰ δια-

ταγὴν τοῦ θεοῦ Ἀθανασίου (ὄρα διαθήκην Ἀθανασίου). Πλὴν τούτου ὁ ἀντίδικος Εὐαγγελινὸς μέχρι πρὸ δύο ἐτῶν διετέλει ἀνῆλικος καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥήγου ἐπιτροπεύμενος. Ἐν τούτοις ἡ ἀπογραφή καὶ τὰ ἐπιπρόσθετα ψευδῆ βιβλία παριστάνουσι τὸν πολυτάλαντον Ῥήγον, τὸν οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς δανεισθέντα, ὡς δανεισθέντα ἐν τὸς τοῦ ἔτους παρὰ τῶν ἀδελφῶν του, τὸ σημαντικὸν ποσὸν δώδεκα χιλιάδων ταλλήρων - παρὰ τῶν ἀδελφῶν του λέγω τῶν μέχρι χθὲς ἀνηλίκων παῖ παρ' αὐτοῦ διατρεφόμενων!

Ἐξέβεσα ἕως τοῦ νῦν τὰ κυριότερα τῶν ἐξαγομένων τῆς δίκης. Ὅστις συνδιάσει καὶ μελετήσῃ αὐτὰ τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ σχηματίσῃ πεποιθήσιν ὑπὲρ ἡμῶν. Τὸ συμβόλαιον, ἡ διαθήκη, ἡ ἀπογραφή, τὰ τελευταῖα βιβλία, καὶ αἱ διάφοραι τῆς ὑποθέσεως περιστάσεις, ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ ἀδαίρατον ἔχον ὡς κέντρον τὴν διαθήκην. Εἶναι ἡ μακρὰ καὶ πολυχρόνιος πλεκτάνη πρὸς ἀρπαγὴν τῆς περιουσίας τοῦ ὀρφανοῦ!

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἐνώπιον τῶν Πρωτοδικῶν προτάσεών μου (σελὶς 20) ὑπέβαλον τὰ ἐξῆς «Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι ἕκαστος δύναται διαθέτειν ἐλευθέρως τὰ ἴδια καὶ ὅτι ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ ἔγκειται καὶ ἡ ἰδιοτροπεΐα. Πλὴν ὅλα τὰ πράγματα ἔχουσι τὰ ὅρια των, ὅταν δὲ τις ὑπερβῇ τὰ ὅρια ταῦτα δὲν εἶναι πλέον ἰδιότροπος, εἶναι ἡ βεβλαμμένος τὰς φρένας, ἡ ἀγόμενος καὶ φερόμενος ἀλλοτρίᾳ βουλήσει. Καθίσταται δὲ τότε ἀδιάφορον ἂν τὸ ἄτομον ὑπέκυψεν οἴκοθεν ἕνεκα ἐσωτερικῆς τινος ταραχῆς τοῦ πνεύματος, ἢ ἂν τὸ ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν ἕνεκα ἐπιδράσεως ἐτέρων προσώπων συντελεσάντων εἰς τὴν παρενόησιν τῶν πράξεών του ἢ ὠφεληθέντων ἐκ τῶν ἠθικῶν

αὐτοῦ παθημάτων - ὥστε οἱ ἀντίδικοι δὲν δύνανται ἀποφασίσαι οὐδ' ἰσχυρίζεσθαι ὅτι ὁ Ῥήγος

μεις νὰ ᾧσι εἰς φυσιολογικὴν κατάστασιν. que le testament étant l'oeuvre de la volonté spontanée du testateur, l'acte pui tient de plus près à ces affectiōnes, il faut surtout, pour être en état de tester, que ses facultés morales soient intactes.

2. Mai 1852 C. Bordeaux.

Dalloz recueil périodique 1854.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν λοιπὸν ταύτην ἡ διαθήκη τοῦ Ῥήγου εἶναι ἄκυρος ὡς προϊὼν, οὐχὶ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ βουλήσεως, ἀλλὰ τῆς ἐπιδράσεως εἰδικῆς τινος ἀλλοιώσεως ἀναγομένης μᾶλλον εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν βούλησιν ἢ εἰς τὴν διάνοιαν. Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ὀρίζεται περαιτέρω καὶ οὔτε ἀλλέως ἀποδεικνύεται εἰμὴ ὡς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων. Σεμπρόνιος τις εἶχε ἀκράτητον ἀποστροφὴν πρὸς τὰ ἴδια τέκνα—τὰ κατὰ δίκασε νὰ ζῶσι ὅλως ἀμελημένα, νὰ κοιμῶνται μὲ τοὺς ὑπηρέτας, νὰ τρώγωσιν ἄρτον μόνον, ἓνα ἐξ αὐτῶν ἀσθενῆσαν τὸ ἐγκατέλειψε, καὶ ἐλλείψει ἱατροῦ, ἀπεβίωσεν, ἕτερον ἀπεπειράθη νὰ τὸ δειλητηριάσῃ—προϊόντος τοῦ χρόνου συνέταξε παντοῖα συμβόλαια καὶ διαθήκας, μόνον καὶ μόνον σκοπούσας τὴν ἀπογύμνωσιν τῶν τέκνων του. Αἱ πράξεις αὗται θέλουσι κηρυχθῆ ἄναφιδόλως ἄκυροι· Ἐπὶ τίνι λόγῳ; λόγῳ δόλου; οὐδεὶς ἐδολιεύθη τὸν Σεμπρόνιον, ἐξ ἐναντίας αὐτὸς ἐνήργησεν αὐθορμήτως καὶ οἰκεία βουλήσει· λόγῳ φρενοβλαβίας; ὁ Σεμπρόνιος ἦτον ἐντελὼς εἰς ἑαυτὸν ὡς πρὸς ὅλως τὰς σχέσεις τοῦ βίου ἐξαιρέσει μόνον τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὰ τέκνα του. Ὑπάρχουσι πραγματικῶς τοιαῦτα φαινόμενα ἐνίοτε ἐν τῇ φύσει, ἥτοι ἄνθρωποι ἐχεφρονοῦντες κατὰ πάντα τὰ ἄλλα πλὴν τῶν πράξεων αἰτινες εἰς τὰ προσβεβλημένα αἰσθήματα ἀναφέρονται—ὅταν δὲ βλέπομεν νὰ καταπατῶνται διὰ τῶν παρεκτρο-

πῶν τούτων τὰ φυσικὰ αἰσθήματα τὰ ἀποτελοῦντα τὰς αἰωνίους βάσεις τῆς ἀνθρωπίνου ὑπάρξεως, οὐκ ἀλλέως δυνάμεθα τὸ πρᾶγμα νὰ ἐννοήσωμεν ἢ παραδεχόμενοι ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη τις ἀνωμαλία εἰς τὰς αἰσθηματικὰς δυνάμεις ὥστε τὸ ἄτομον εὐρίσκεται, κατὰ τοῦτο, ἐντελὼς ἐκτὸς τῶν νόμων τῆς λογικῆς καὶ τῆς φύσεως—ὅθεν αἱ πράξεις αὐτοῦ ἐπηρεάζονται ἀναγκαίως ἐντεῦθεν ἐφ' ὅσον μὲ τὴν εἰρημένην κατάστασιν σχετίζονται. Αὕτη εἶναι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος καθ' ὅλας τὰς ἐπικρατούσας νομολογίας. Cette haine ne peut s'expliquer (ἐπρόκειτο περὶ διαθήκης ἀποκλεισάσης τὴν ἀδελφὴν τοῦ διαθέτου) que par une véritable insanité d'esprit, qui affectait au moins ses sentiment et sa volonté si elle n'affectait pas son intelligence. Cassation 29 fevr. 1876 Dalloz Recueil 8 et 9 cahien 1876 — Cassation 11 Avr. 1876 Dalloz Recueil Cahien 1877.

Τὴν περὶ τούτου πεποίθησιν θέλει μορφώσει ὁ Ἀρειος Πάγος, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς πράξεις ἃς ἡ εἰρημένη κατάστασις πρρηγάγεν, ἥτοι τὴν διαθήκην τοῦ Ῥήγου συνδιαζομένην μὲ τὸ συμβόλαιον 1862 καὶ τὰ περὶ ᾧν ὁ λόγος βιβλία. Ὅθεν καὶ ἐντεῦθεν ἀπαραίτητος ἡ τῶν ἐγγράφων ἐπιδείξεις, ἀφοῦ ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν δύναται νὰ δώσῃ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς εἰδικῆς ἀνικανότητος, ὑφισταμένου τοῦ ἰσχυρισμοῦ ἡμῶν ὅτι ἡ διαθήκη ἀναιρεῖται ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς καὶ τῶν περιστυχουσῶν περιστάσεων.

Ἐπειδὴ οἱ ἀντίδικοι ὡς πρὸς τὰς κατὰ τῆς διαθήκης πραγματικὰς προσβολὰς περιορίζονται οὐσιωδῶς εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ Ῥήγου ἤθελεν εἶθαι ἄκυρος ex re ipsa ἂν περιεῖχε διατάξεις ἀλόγους καὶ ἀ-

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΟΥ

ἡμῖς διαθέσιμον τῆς περιουσίας του, καταλιπὼν τῷ κυοφορουμένῳ, σύμφωνα πρὸς τὸ ἄρθρον 808 τοῦ Ἰονίου Κώδικος τὸ ἕτερον ἡμῖς (τὴν νόμιμον μερίδα του), ὁ δὲ συμμορφούμενος τῷ νόμῳ δὲν ὑποτίθεται πα-
ραλογιζόμενος.

Ἐπειδὴ ὁμῶς καὶ ἡ διάθεσις τοῦ ὅλου διαθεσίμου ὑπὲρ τρίτου προσώπου, ἐν ὑπάρξει τέκνου τοῦ διαθέτου, εἶναι ἤδη γεγονὸς λίαν ὑποπτον (Troplog Donatious et testa-
ment § 829), τὸ δὲ ὑποπτον τοῦ γεγονότος τούτου ἐνι-
σχύεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξ ὅλων τῶν σχετικῶν πε-
ριστάσεων. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ἂν εἰς μόνον τὸ διατεθὲν ἀ-
ποβλέψωμεν ἵππῳ εὖρον οἱ ἀντίδικοι ὅτι ὁ Ῥῆγος μόνον
τὸ ἡμῖς τῆς περιουσίας του ἐν ὅλῳ διέθεσε; Καὶ δὲν
ἀνῆκεν εἰς τὸν Ῥῆγον ὁλόκληρος ἡ περιουσία τῆς Ἐπω-
νυμίας; δὲν προεξήρесе ἐπὶ τῶν ἀντιδίκων τὰ δύο
τρίτα αὐτῆς διὰ τοῦ δωρητηρίου 3 Μαΐου 1862 (περὶ
οὗ τὸ προοίμιον τῆς διαθήκης), καταλιπὼν τῷ κυοφο-
ρουμένῳ διὰ τῆς διαθήκης τὸ ἡμῖς τοῦ ἐτέρου τρίτου,
ἦτοι μόνον τὸ ἕκτον τῆς περιουσίας του; δὲν ἐπενόησεν
ἕτερα περαιτέρω τεχνάσματα (ὁρφ. ὑποκατάστασιν, ἀπαγό-
ρευσιν ἀπογραφῆς καὶ διανομῆς, ψευδῆ ἐμπορικὰ βιβλία,
δάνειον τοκοφόρον δώδεκα χιλιάδων ταλλήρων . . .) ἵνα
σμικρύνῃ, ἐπιβουλεύῃ, καὶ μηδενίσῃ καὶ τὸ ῥηθὲν ὑπό-
λοιπον ἕκτον, ὥστε τὸ ἀτυχὲς τέκνον νὰ μείνῃ, εἰ δυνα-
τὸν, μὴ ἔχον ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι καὶ μὴ ἔχον τὸν
βοηθοῦντα! Πιστεύω ὅτι πώποτε ὁ δόλος δὲν ἀνέδειξε
τόσην ἀπληστίαν καὶ τόσην ἀναίδειαν ὅσην κατὰ τὴν
προκειμένην περίπτωσιν!!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΥΡΙΚΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

A1.22.490